XVI. évfolyam. Cziszdömölk, (Kiscell) 1914. március 29. 13 szám.

Kemenesvidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCZELL és VIDÉKE") („KISCZELL és VIDÉKE")

Előfizetési ár: [illegible] 8 kor. Negyedévre . . 2 kor. — [illegible] 4 „ Egyes szám ára — . 20 [illegible] és jegyzőknek egy évre 8 kor., félévre 3 kor. [illegible] kiadóhivatal szerdán és pénteken

Felelős szerkesztő: Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Czidömölk, Dömölki-utca, Gombás ház — [illegible] felvesz a kiadóhivatal és özv. Zsigmond István könyvkereskedése

A nagytőke.

Szálnakozva tekintünk vissza a kul[illegible]előtti időkre, a mikor a pénzt még nem ismerték; cserekereskedelem közvetítette a napiszükségleteket; egy család vagy uralkodó kincse pedig az arany és [illegible] marhaja volt, a mi a[illegible]t természe[illegible] nem aranyból és ezüstből való mar[illegible] értéltek, hanem a nemes fémből való neh[illegible]z karperecet. Minél több nemes ércet tudott összegyűjteni kincses házában [illegible] fejedelem, annál nagyobb volt a tekintélye, hatalma: a híres hősök és harcosok az ő udvarához sereglettek, az énekesek — az akkori idők csaknem egyedüli hírmondói — az ő tetteit énekelték meg legszebben. Vad és nyers világ volt az akkoriban; a ki nem tartozott egy család vagy nemzetség közösségébe, vagy nem szegődött egy ur szolgálatába, [illegible] sanyarubb a kóborló kutyáénál.

Azután lassan-lassan elterjedt a vert pénz használata és ennek révén fejlődött a kereskedelem. Óriási lendületet jelentett ez a kulturára, mert csak most vált lehetségessé az egyes szükségleti cikkek tervszerű elosztása, hiány és felesleg ésszerű kiegyenlítése; ebből a virágzó kereskedelmi és mindjobban fejlődő ipari életből vette kiinduló pontját a városok fejlődése, mert hiszen természetes, hogy kereskedelem és ipar gócpontokat keres-[illegible] tek, a honnan mint biztos mentsvárból kinyujthassák tapogatódzó csápjaikat messzi vidékre. Ebbe az időbe esik a nagy vagyonoknak egy kézbe való összegyűlemlése, hogy csak egy-két példát említsünk: a Fuggerék Augsburgban, vagy a Spanyolországból Hollandiába szakadt híres de Pintók Amsterdamban. A mozgó tőke a városokban összpontosulván, természetes, hogy határtalanul emelkedett utóbbiak jelentősége, tekintélye is. Királyok és császárok jártak a kedvükben, elhalmozták kiváltságokkal és szabadságokkal, és volt a városok aranykora, kereskedelem és ipar a tőkély soha sem remélt magaslatára emelkedtek és a jólét általánossá vált. Tagadhatatlan, hogy ez óriási haladás első sorban és legnagyobb részt a pénzgazdaság gyakorlatba hozatalának tudandó be, mert hiszen csak a könnyen mozgó és mozgatható (pénz) tőke tette egyáltalában lehetővé a kereskedelmi [illegible] összpontosítását, a milyennel ebben a korszakban találkozunk. De habár, mint emlitők, óriási vagyonok gyűltek egyes-egyes kezekben, mégis a pénz megtartotta termékenyitő, áldást hozó termeszetét; száz csatornán át keringve, előmozditotta az általános, természetes fejlődést, a közgazdaság óriási gépezetében meg őrizte az olaj szerepét. Miért? Mert a a pénz mindaddig a spekuláció eszköze, de sohasem tárgya volt. Azóta szomoruan változtak a viszonyok. A pénz, mely eredetileg és természeténél fogva közvetitő szerepre volt hivatva az áruk forgalmában, a mai szédületes speculativ mitengésben maga csapott fel árunak és ez legfőbb kuttorrása a mai gazdasági krizisek, ipari- és kereskedelmi pangásoknak és az általános közjólét hanyatlásának. Az a száz és száz csatorna, mely annak előtte a pénz természetes keringését a gazdasági konjunkturákhoz alkalmaskodva közvetitette, mint az erek az ember testében a vérkeringést, ma el van latva mesterséges szilippel, gáttal és gyűjtőmedencével. A pénz keringése nem igazodik a tényleges szükséglethez hanem éppen megforditva, önmaga lévén a legfékevelenebb speculació tárgya, teljhatalma [illegible] gyakorol a világ összes produkciójára és keres edelmére. A nagytőke uralma alatt ádlunk! Az ókor legszarnokibb uralma, a középkor legbutább abszolutizmus [illegible] kedelmi és [illegible] tották a népeket és egyeseket oly félelmetes rabigába, mint a mai nagytőke irgalmat és józanságot nem ismerő aranyőrjöngése. Óriási pók az, mely az acélnál is keményebb aranyszálaival behálózta az egész világot, mely e rettenetes hálóban zugva és éhesve vergődik.

Hiábavaló a kereskedő előrelátása, az iparos körültekintése, a földmives szorgalma és a munkásnép óbégatása. A nagytőke elszárja a csatornák szilipjeit, pénzét a tartalékmedencéiben visszaszoritja

Te Deum laudamus.

[illegible]

Minthe az egész világ diadalmi ünnep lenne, [illegible] megjön a szép poetikus kikelet, minden [illegible]szetével a tavasznak: bimbófakadással ma[illegible]dalial, napsugárral. A természet templomában [illegible]anna zeng, a legtisztább tömjén, a virágillat [illegible]adon száll fel ég felé s a madárdall büvös [illegible] orgonájának Istent dicsőitő éneke mintegy hálaáldozat. Mikor az ébredő tavasz ünnepén az égből mosolyog ránk a menyországból jövő lehelet, a mely milliárd paránya oszolva szórja szét a földön a feltámadó élet csiráját: ébredő ereje fákassza a rügyeket, a melynek mindegyikére [illegible]köld szinnel van felirva ama boldogitó ige, hogy az élet diadait ült a halál felett, — lombos a Golgotha fája. Mikor a szerény kis ibolya, a [illegible] bájos hirnöke illatárral tölti el a levegőt, [illegible] hogy megjött a tavasz, itt a kikelet!

Akkor egy nap alatt elröpül a megifjodó föld üzenete a messze idegenbe, tul az óceánon az öröknyár világába, a hol a gyenge vándorok [illegible] költöző madarak meghuzódtak. A tavaszdal vé[illegible] mindenütt: „itt a kikelet! S merre szem [illegible] éledni kezd már a rónaság. Volgy ölén a kis [illegible] vigan csörgedez, kacaját a szellő lágy fu[illegible] szerte hordja, nem zug vihar az erdőn, a [illegible] várja a vadgalamb bugását, a vetések [illegible]ben otthonra lel a pacsirta, a vizek [illegible] a berek magánya várja az érkező dalo[illegible], a mely nelkülök csupa üresség."

Az ideges szárnyacskák átszelik a végtelen [illegible] sikokat s megérkezik a hazába, melyet ősszel elhagyott. Szivök vágya szárnyuk repüléset megelőzve, a régi fészek környékére száll. S megtelnek a rónák térségei az érkező vándorok hangos üdvözletével. A napsugaras verőfénytől szinte vibrál a levegő, valami édes illat, a mi talán ma, talán tegnap szabadult ki a tavasz csillámában párolgó földből, üde áramlata a fűvek halaványzöldjéből terem a mivel a kezdődő tavasz levegőhullámatelitve. Könnyű fuvalom leng, szelidhangulat, merengő bübájas, varázslatos szépsége beragyog hegyet-völgyet. Derüje az örökségnek kitörölhetlen képe, a mindenség csodája, a melylyel a Teremtő imádására emelkedni fel. A természet élén mindenüt alkotó keze jön elénk. Bimbobontó szépséges tavaszon virágdiszben pompázik a kikelet oltára, hol minden igaz, csalhatatlan és fenséges.

Tavasz, az ifjuság szimboluma, egy csodás szép álom, egy szelid ábránd: mosolyában megvan az a bübaj, mely elénk varázsolja a hajnal rózsás árnyalatát, a harmatos ibolyát, a gyöngyvirág fehérségét, a tavaszi napsugár de[illegible] rózsa teljes szépségét, gyönyörüségét. Oly fényes, [illegible] szivben a szüzi hamv bübájos édes álma. Az imádságos derüben, a mi a nagy természetet betölti, sejtelmesen látható az emberi lélek, ott szeng kifejezhetetlenségével, bevilágitó varázsával a tavasz csodás tiszta légköre. Megnyilnak előtte ama boldogságos pillanatok, melyeknek látása elragadja. A tulvilágba láto misticizmus, a mindenség szépsége reszketteti meg a szivet, nincs hely a hivságos gondolatoknak, nem tapad hozzá sehol a föld sara, a föld pora. Oly titokzatos időszak, a melyben észrevétlen felfedezhetetlen marad a világ kicsinysége. Kiváló tapintattal fogja fel, testesiti meg az élet tavaszat egy felsőbbrendü tisztaságról zengő himnusz szelid álma, melyben fehér alapszinü homályban a szeretet lélekben világitó isteni sugara fenylik.

Van-e érző kebel, mely fel nem dobog, midőn először hallja a fülemülét, először a pacsirta dallamát, látja az első rügy fakadását, az első szál ibolya bomlását, először mereng el az ébredő csodás szépségen. A természet örömünnepén a szenvedő lelke felemelkedik, eső hő fohásza száll a magasba . . . Kibez csak fehér, hivő lélekkel lehet eljutni . . . Trónjának szivolyához roskad és az égi fény a szenvedések sötét éjszakájában is örködik mindenek felett. Béke, megnyugvás felemelő csodás szent érzete a legnagyobb szenvedésekben is megtanit hinni, bizni. Vezérli a legmagasztosabb törvény, az égi szeretet, mely felolvassza a szord fagyot, a mi az élet-t lezárta.

Ha ujra látni a derült napot, ha csordul[illegible] van a sziv érzéssel és hangosan dobog: ébl[illegible]t elmélyed valami szelid, merengő jóságban az eszményi lélek, talán épen ezért enyhe és bekitő, mint a tavaszi nap fénye, a melyben [illegible]modó szeszélyesség, [illegible] boldogság minden [illegible] látta egy-egy [illegible] világ. A ha[illegible] mennyet gondolatával fel tud emelkedni a csodás, fenséges légkörbe, hol már éreznl lehet, hogy a föld pálya egy magasabb rendeltetés.

A virágzó fa koronáját ha letarolja a vihar, évek munva ujra, oly illatos virágdiszben pompázik, mint annakelőtte. Miért, hogy épen a prior, az ember, hasná a teremtésben a rövi-

A világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kutszivattyuja az

„OMEGA" lánckút

mert rendkivül sok vizet ad mert, kis gyermek kezelheti, mert soha be nem fagy, mert soha nem romlik, miert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágositást ingyen és bérmentve.

Bárdos és Brachfeld

Budapest, IV., Gyár utca 5/b

Hölgyek figyelmébe.

Zala gyöngye

csoda hatásu **szálfag** készitett, teljesen ártalmatlan arctej. Eltávolit az arcról minden nemü tisztátalanságot, kiütéseket, pattanásokat stb. Üdén, frissen tartja az arcot, hófehérré varázsolja a bőrt. Erósiti a szemeket. A Zala Gyöngye arctej szabadalmazva van. **Számos köszönő és elismerő levéllel kitüntetve.** Ára egy nagyobb üvegnek bármely postára bérmentes küldéssel utánvét mellett 3 K. Kapható egyedül a készitonél

Özv. Malkovich Pálnénál

Szerencs (Cukorgyar) Zemplém m.

Házvezetőnői

állást keres egy középkozu özvegy nő, ki a háztartás minden agában jártas. Papi háznál, vagy idősebb urnál. Cim a kiadóban

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga az

ASBEST PALA

Elpusztithatatlan, soha javitást nem igényel. Tüzmentes, fagymentes, vizhatlan és viharálló.

Alatta a padlás télen nem hideg, nyáron viszont nem meleg

KÖNNYÜ, mert a befedett terület négyzetméterenkint 10 kilogram — holott a hornyolt cserépből négyzetmétere 40 kg, közönséges cserépből 65 kg., igy palafedésre legkönnzebb tető és a leggyöngébb fal is alkalmas.

Legmesszebbmenő jótállás!

Felvilágositást, árjegyzéket és mintát kivánatra ingyen küldünk.

Magyar Asbest Palagyár R.-T. :: Jánoshaza.

Iroda: Zollner Bélánál Jánosháza

Épitkezők figyelmébe!

A ki olcsón akar házára ajtót és ablakot, az nézze meg ZIRCEN a **Wilde-cég** raktárát, hol nagyobb mennyiségü egyes és kettős ablakok vannak készen, ugyszintén tömör és üveg ajtók s az alanti olcsó árért kaphatók vasalva, üvegezve és alapozva.

Kettős ablakok:

120/80 — 20 K
110/70 — 18 K
100/70 — 16 K
90/70 — 14 K
80/65 — 10 K

Egyes ablakok:

100/70 — 7·— K
90/70 — 6·— K
80/60 — 5·— K
70/60 — 5·50 K

Fél ablakok:

110/75 — 5 K
77/35 — 3 K

A méretek centimétereben értendők.

Raktáron tartunk: **mosdó háloszobai** berendezéseket 300—400—600—1000 koronáig és feljebb ugyszintén **ebédlő, szalon és konyha** berendezéseket jótállás mellett. — Vidéki levélbeli megkeresésnek azonnal tesszük eleget.

Erős, festett fenyőfa ágy 8 korona.

Wilde Testvérek

asztalos áruk gyára

Zirczen.

Nyomatott a Hirculajcsics Vilmos könyvnyomda és kiadóvállalat gyorssajtóján December 1914

XVI. évfolyam. Celldömölk, (Kiscell) 1914. március 20. 12 szám.

Kemenesvidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCZELL és VIDÉKE") Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE")

Előfizetési ár:
Egy évre . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —
Fél évre . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20
Tanítóknak és jegyzőknek egy évre 6 kor., félévre 3 kor.
Az előfizetési értesítés szerdán és pénteken

Felelős szerkesztő:
Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömölk, Dömölki-utca, Gombás ház — Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és özv. Zsigmond Istvánné könyvkereskedése

I. [illegible] C.

Szánakozva tekintünk vissza a kultúranélküli időkre, a mikor a pénzt még nem ismerték; cserekereskedelem közvetítette a napiszükségleteket; egy család vagy uralkodó kincse pedig az arany és [illegible] marhája volt, a mi a szín természe[illegible] nem aranyból és ezüstből való márványokat értettek, hanem a nemes fémből való nehéz karpereceket. Minél több nemes ércet tudott összegyűjteni kincses házában a tejedelem, annál nagyobb volt a tekintélye, hatalma: a híres hősök és harcosok az ő udvarára sereglettek, az énekesek — az akkori idők csaknem egyedüli hírnökei — az ő tetteit énekelték meg legszebben. Vad és nyers világ volt az akkoriban; a ki nem tartozott egy család vagy nemzetség közösségébe, vagy nem szegődött egy úr szolgálatába [illegible] nyusabb a kóborló kutyáénál.

Azután lassan-lassan elterjedt a vert pénz használata és ennek révén fejlődött a kereskedelem. Óriási lendületet jelentett ez a kulturára, mert csak most vált lehetségessé az ugyes szükségleti cikkek tervszerű elosztása, hiány és felesleg ésszerű kiegyenlítése; ebből a virágzó kereskedelmi és mindjobban fejlődő ipari életből vette kiinduló pontját a városok fejlődése, mert hiszen természetes, hogy kereskedelem és ipar gócpontokat keres-tek, a honnan mint biztos mentsvárból kinyujthassák tapogatódzó csápjaikat messzi vidékre. Ebbe az időbe esik a nagy vagyonoknak egy késbe való összegyűlemlése, hogy csak egy-két példát említsünk: a Fuggerek Augsburgban, vagy a Spanyolországból Hollandiába szakadt nires de Pintók Amsterdamban. A mozgó tőke a városokban összpontosulván, természetes, hogy határtalanul emelkedett utóbbiak jelentősége, tekintélye is. Királyok és császárok jártak a kedvükben, elhalmozták kiváltságokkal és szabadságokkal, ez volt a városok aranykora, kereskedelem és ipar a tőkély soha sem remélt magaslatára emelkedtek és a jólét általanossá vált. Tagadhatatlan, hogy ez óriási haladás első sorban és legnagyobb részt a pénzgazdaság gyakorlatba hozatalának tudandó be, mert hiszen csak a könnyen mozgó és mozgatható (pénz) tőke tette egyáltalában lehetővé a kereskedelem és ipar oly nagyu fejlődését és összpontosítását, a milyennel ebben a korszakban találkozunk. De habar, mint emlitők, óriási vagyonok gyultek egybe egyes kezekben, mégis a pénz megtartotta termékenyitő, áldást hozó természetét; száz csatornán át keringve, előmozditotta az általános, természetes fejlődést, a közgazdaság óriási gépezetében meg órizte az olaj szerepét. Miért? Mert a a pénz mindaddig a spekuláció eszköze, de sohasem tárgya volt. Azóta szomoruan változtak a viszonyok. A pénz, mely eredetileg és természeténél fogva közvetitő szerepre volt hivatva az áruk forgalmában, a mai szédületes speculátiv tultengésben maga csapott fel árunak és ez legfőbb kutforrása a mai gazdasági krizisek, ipari- és kereskedelmi pangásoknak és az általános közjólét hanyatlásának. Az a száz és száz csatorna, mely annak előtte a pénz természetes keringését a gazdasági konjunkturákhos alkalmazkodva közvetitette, mint az erek az ember testében a vérkeringést, ma el van latva mesterséges szilippel, gáttal és gyűjtőmedencével. A pénz keringése nem igazódik a tényleges szükséglethez hanem éppen megforditva, önmaga lévén a legfekelenebb speculació tárgya, teljhatalma befolyást gyakorol a világ összes produkciójára és keres edelmére. A nagytőke uralma alatt áltunk! Az ókor legszarnokibb uralma, a középkor legbutább abszolutizmusa, az ujabb kor legönzőbb kereskedelmi [illegible] tották a népeket és egyeseket oly félelmetes rabigába, mint a mai nagytőke irgalmat és józanságot nem ismerő aranyörjöngése. Óriási pók az, mely az acélnál is keményebb aranyszálaival behálózta az egész világot, mely e rettenetes hálóban zugva és éhesve vergődik.

Hiábavaló a kereskedő előrelátása, az iparos körültekintése, a földmives szorgalma és a munkásnép óbégatása. A nagytőke elzárja a csatornák szilipjeit, pénzét a tartalékmedencéiben visszaszorítja

Te [illegible]

Irta: [illegible]

Mintha az egész világ diadalmi ünnep lenne, [illegible] or megjön a szép poetikus kikelet, minden hálászkezével a tavasznak: bimbófakadással madárdallal, napsugárral. A természet templomában hosszanna zeng, a legtisztább tömjén, a virágillat szabadon száll fel ég felé s a madárdall hüvös [illegible] orgonájának Istent dicsőitő éneke mintegy [illegible] dőzat. Mikor az ébredő tavasz ünnepén az [illegible] mosolyog ránk a menyországból jövő lehe[illegible], a mely milliárd parányra oszolva szórja szét a földön a feltámadó élet csiraját: eőredő ereje kiáltassza a rügyeket, a melynek mindegyikére [illegible] zöld szinnel van felirva ama boldogitó ige, [illegible] az élet diadalt ült a halál felett, — lombos [illegible] gotha fája. Mikor a szerény kis ibolya, a [illegible] bájos hirnöke illatárral tölti el a levegőt, hirdeti, hogy megjött a tavasz, itt a kikelet!

Akkor egy nap alatt elröpül a megifjodó [illegible] üzenete a mesze idegenbe, tul az óceánon [illegible] ól a gyenge vándorok a költöző madarak meghuzódtak. A tavasszal vége szeng mindenütt. „Itt a kikelet! S merre szem [illegible], éledni kezd már a rónaság. Völgy ölén a kis patak vigan csörgedez, kacaját a szellő lágy fuvalma [illegible] hordja, nem zug vihar az erdőn, [illegible] völgyes várja a vadgalamb bugását, a vetesek [illegible] egyenében otthonra lel a pacsirta, a vizek partja, a berek magánya varja az érkező daloskat, a mely nélkülök csupa üresség."

Az ideges szárnyacskák a szelik a végtelen [illegible] ak látmó sikokat s megérkezik a hazába, melyet [illegible] ással elhagyott. Szivök vágya szárnyuk repülését megelőzve, a régi fészek környékére száll. S megtelnek a rónák térségei az érkező vándorok hangos üdvözletével. A napsugaras verőfénytol szinte vibrál a levegő, valami édes illat, a mi talán ma, talán tegnap szabadult ki a tavasz csillámában párolgó földből, üde áramlata a fűvek halavanyzöldjeből terem a mivel a kezdődő tavasz levegőhullámatelitve. Könnyű fuvalom leng, szelidhangulat mereng, bűbájas, varázslatos szépsége beragyog hegyet-völgyet. Derije az örökségnek kitörölhetlen képe, a mindenség csodaja, a melylyel a Teremtő imádására emelkedni fel. A természet ölén mindenüt alkotó keze jön elénk. Bimbóbontó szépséges tavaszon virágdiszben pompázik a kikelet oltára, hol minden igaz, csalhatatlan és fenséges.

Tavasz, az ifjuság szimbóluma, egy csodás szép álom, egy szelid ábrándi: mosolyában megvan az a bűbáj, mely elénk varázsolja a hajnal rózsás árnyalatát, a harmatos ibolyát, a gyöngyvirág fehérségét, a tavaszi napsugár derében fesző rózsa teljes szépségét, gyönyörüsége. Oly fényes, mint az érintetlen szivben a szüzi hamv bűbájos édes álma. Az imádságos derűben, a mi a nagy természetet betölti, sejtelmesen látszik az emberi lélek, ott szeng kifejezhetetlenségével, bevilágitó varázsával a tavasz csodás tiszta légköre. Megnyilnak előtte ama boldogságos pillanatok, melyeknek látása elra gadja. A túlvilágba látó misztícizmus, a mindenség szépsége reszketteti meg a szivet. nincs hely a hiववságos gondolatoknak, nem tapad hozzá sehol a föld sara, a föld pora. Oly utokzatos időszak; a melyben észrevétlen, felfdeshetetlen marad a világ kicsinysége. Kiváló tapintattal fogja fel, testesíti meg [illegible] vasszát egy felsőbbrendü tisztaságról szengő himnusz szelid álma, melyben fehér alapszinü homályban a szeretet lélekben világitó isteni sugara fenylik.

Van-e érző kebel, mely fel nem dobog, midőn először hallja a fülemülét, először a pacsirta dallamát, látja az első rügy fakadását, az első szál ibolya bomlását, először mereng el az ébredő csodas szépségen. A természet örömünnepén a szenvedő lelke felemelkedik, eső hő fohásza száll a magasba . . . Kihez csak fehér, hivő lélekkel lehet eljutni . . . Trónjának számolyához roskad és az égi fény a szenvedőcek sötét éjszakájában is örködik mindenek felett. Beke, megnyugvás felemelő csodás szent érzete a legnagyobb szenvedésekben is megtanit hinni, bizni. Vezérli a legmagasztosabb törvény, az égi szeretet, mely felolvassza a zord fagyot, a mi az élet-t lezárta.

Ha ujra látni a derült napot, ha csordultig van a szív érzéssel és hangosan [illegible] tal elmélyed valami szelid, merengő jóságban az eszmányi lélek, talán épen ezért enyhe és bekitő, mint a tavaszi nap fénye, a melyben ámodó remenység, az boldogság minden árnyalata egy-egy egész világ. A harmonikus lélek mennyet gondolatainai fel tud emelkedni a csodas, ferméges legkörbe, hol már éreznl lehet, hogy a földi pálya egy magasabb rendeltetés.

A virágzó fa koronáját ha látorlja a vihar evek muva ujra, oly illatos virágdiszben pompázik, mint annakelőtte. Miért, hogy épen a prior, az ember, husná a teremtésben a [illegible]

és a legdertűltebb ég után itt van a gazdasági vihar, a válság, mely egyeseket és vállalatokat anyagilag tönkre tesz sok millió szorgalmas kéz munkájának gyümölcsét pedig könnyű préda gyanánt a nagytőke Moloch ő főistenségének teneketlen garatjába dob. Panaszkodunk a rossz bel- és külpolitikánkra, gyülölködve nézünk a rakonczátlankodó Balkánra, az ellenséges oroszra, a revanchörjöngésben szenvedő franciára, a perfid angolra; békekonferenciákra megyünk Hágába és mindamellett szem elől tévesztjük, hogy mind ez ellenséges jelenségek egyetlen egy sötét, embereket és népeket gyülölő hatalom kifolyásai és ha Hagat tekintjük a béke Mekkájának," úgy a nagytőke nevű sárkány legyőzésére fel kell ebrednie egy hatalmas, az eddiginél is hatalmasabb hősnek, mert előbb nem lesz boldogság e földön.

„Közgazdaság"

A bankszabadalom meghosszabbítása.

Nem éppen a törvényhozási aktualitás az, mely arra késztet, hogy az Osztrák-magyar bank szabadalmának kérdésével foglalkozzunk. Alig egy pár éve annak, hogy a törvényhozás az 1911. évi XVIII. törvenycikkel a bankszabadalom meghosszabbításáról intézkedett és e törvény értelmében a bankszabadalom csak 1917. év végén jár le.

A bankszabadalom lejárata és a kérdésnek törvényhozási rendezése szempontjából nem épen aktuális tehát a bankszabadalom kerdesével foglalkozni és ebben a tekintetben még az alapszabályok 105 cikkének intézkedése sem képes a kérdésnek jelentőséget kölcsönözni, amely szerint a szabadalom lejárata előtt három évvel, tehát [illegible] az 1914. évben, a bank közgyülése tanácskozni és határozni fog arról, vajjon kérje-e a szabadalom megujitását. A bankszabadalom ügye ebből a szempontból is csak ennek az évnek végén lesz aktuális, amidőn az alapszabályok intézkedése értelmében a bank kozgyülése erről a kérdésről határozni lesz hivatva.

A szabadalom meghosszabbításának kérdését a törvényhozási intézkedésektől egészen eltekintve, aktuálissá az a körülmény tette, hogy a vidéki pénzintézetek körében mozgalom indult meg, hogy a bankszabadalom hosszabb időtartamra ujittassék meg. Ez a mozgalom kifejezést fog nyerni az aradi kereskedelmi és iparkamara részéről meginditandó akcióban, ugy hogy már a közel jövőben az érdekelt kereskedelmi és ipari köröknek módjukban lesz a kérdéshez állást foglalni.

Ha ennek a mozgalomnak a korát és eredetet kutatjuk, egyáltalán nem szükséges politikai befolyást keresni. Ezt maga es a körülmény is valoszinűtlenne teszi, hogy az egész kérdés törvényhozási szempontból egyáltalában nem aktualis, a mint arra rámutattunk. Helytelen és téves eljárás volt tehát a mozgalom mögött mindjárt politikai okokat keresni, mert elfogulatlanul itélve meg a mozgalmat, nyilvánvaló, hogy a mozgalom politikai célokat egyáltalában nem szolgalhat.

A legszorgosabb kutatás mellett sem lehet olyan közvetlen okokat találni, amelyek ennek a mozgalomnak politikai jelleget vagy politikai tendenciát kölcsönözhetnének. A bankszabadalom kerdésének tárgyalásától es a vele összefüggő kiegyezési kérdésektől még aránylag jelentékeny idő választ el és egyelőre a közvéleményben egyetlen jelenséget sem tapasztaltunk, a melyek ezeket a kérdéseket az előtérbe tolta volna.

Folynak ugyan különböző irányban az összes kiegyezési kérdésekre vonatkozó előkészitő tárgyalások, de a tárgyalásoknak eddigi menete epen nem arról tanuskodik, mintha a kormány ezeket a tanacskozasokat barminő irányban befolyasolna. Sőt ellenkezőleg, mindazokban a tanacsozásokban, a melyek ma az érdekelt körökben a kiegyezési kérdésekről folynak, megtetszetősen szabad és politikai tekinteteket egyaltalában nem ismerő törekvések jelentkeznek.

E tanacskozásokat igen helyesen, kizárólag gazdasági szempontok irányitják és valóban meglepő, hogy a bankszabadalom kérdésében még meg sem indult mozgalomról mindjárt azt akarták megállapitani, hogy az politikai befolyás alatt áll.

Igaz, hogy a tervezett mozgalom abban a tekintetben meglepetést jelent, hogy a bankszabadalmat nemcsak meghosszabbitani kívánja, de az eddigi szokástól eltérően huszonöt évre óhajtja megujitani. Ha azonban a mozgalom ellenzői tárgyilagosan itélnek, ennek a törekvésnek, sőt elismerésük meglepő törekvésnek kézenfekvő magyarázatát is gyorsan megtalálhatták volna.

Csak nemrégiben rendkivül sulyos pénzügyi viszonyokat éltünk át, a melyek ma már szerencsésen elmultak ugyan, de a melyeknek szigoru tanitásait nem fogjuk, és nem is volna célszerű, egykönnyen elfelejteni. Ma a kis- és nagy vállalatok és nagy pénzintézet keseres tapasztalatokkal lett gazdagabb és e tapasztalatok hatása meg fog látszani gazdasági életünkön és főleg az üzleti megitélésen. A pénzintézetek a sulyos és hosszantartó válság alatt megbecsülni tanulták az Osztrák-magyar bankban rejlő óriási financiális erőt és a jegybank képességét és készségét, hogy veszedelmes viszonyok között is teljesitse kötelességét.

Azok a dicséretek, a melyek a bank irányában a válság elmultával elhangzottak, igazán spontán megnyilatkozások voltak, mert nem akartak és nem is akarhattak semmit. Ellenben őszinte és igazságos elismerését jelentették azoknak a szolgalatoknak, a melyeket a bank a válság alatt hiven és lelkiismeretesen teljesitett. És ugyanannak a megitélésnek a további következményét kell látnunk abban a közvetlenül következő mozgalomban, a mely a bankszabadalomnak hosszabb időre való megujitását kivánja.

Hirdessen a Kemenesvidékben

lehet? Az ábrándos emberi lélek arról a tiszta tavaszról álmodik, mely megtestesíti az örök ifjuság fogalmát az élet napjának [illegible] rát, a lélek belső világának tavaszát, a mit [illegible] ten hasonlatosságára az emberi szivből alkotott. Ime, a nagy rejtély kulcsa, mit kezünkbe adott az élet, melynek baját a tiszta lélek finom derűje adja meg.

A vallás alapja az ember erkölcsi létének az Istenben vetett hit, mikor szivünk megtelik imával a nehéz időkben és hálával a verőfények idején. A földön megtalaljuk általa az Istent és anyagot, a fényt és árnyat. Ennek a megnyilatkozó hatalomnak a legmagasztosabb kifejezést a művész tudja megadni: a festő ecsetjével, az iró tollával, a szobrász vésőjével, vagy egy égfelé törő himnusz akkordja, mely felkölti az istenség tudatát a lélekben.

A régi népeknél, különösen a görögöknél a művészet mintyomóan a vallás hirdetője volt. A szobrászok miút Phydiás, istenei alakját örökítik [illegible] e művészet csodák szépségét [illegible] elragadtatással szemléli az utókor. Praxiteles chef dolinjét, a cnidosi Apróditét: az [illegible] szellemnek oly magasatot, a pogány [illegible] nagy művészetét tárják a nézők elé.

(Folyt. köv).

HIREK

Ha beszéltek vele, mondjátok meg neki,
hogy mindennek vége!
Elfeledtem azt is, hogy a szivem egykor
majd megszakadt érte!...
[illegible]
És ha majd elmentem,
mondjátok meg neki, hogy én arra kérem,
felejtsen el engem!

Blázsik Ferenc.

— **Hirtelen halál.** Halottja van a csikömölki közkórháznak: *Géfin* Lajos dr. tb. varmegyei főorvos, községi orvos, a kórház szeretett és köztiszteletben álló igazgatója, hirtelen elhunyt. E hó 26-án délután még kedélyesen kihirelt az „Uj-kávéház" uri kompániájának. Este felé [illegible] tájban hirtelen rosszul lett. Szive táján erős nyomást érzett. Egyre rosszabbul lett, mire a [illegible] *Király* dr.-t kérette. Meg cseppeket rendelt *Király* orvos, mire azonban a gyógyszer megérkezett, Géfin dr. halott volt. Szivszélhüdés ölte meg. A köztiszteletben álló orvos hozzátartozói irántalános a mély részvét. De megrendülve [illegible] a gyászhirt a kórház tisztviselői is. A [illegible] homlokzatán gyászlobogó leng, a jólelkü, [illegible] tett igazgató iránti tiszteletteljes kegyelet jelére. A kórház külön gyászjelentést bocsátott ki a vidéki kórházak igazgatóságaihoz. Egy koszorú pedig isten hozádot mondott a feledhetlen, [illegible] lid, jólelkü távozónak. Az isten adjon [illegible] az eltavozottnak, vigaszt a mélyen sujtott [illegible]!

— [illegible] *Németh* Istvánnak, az uj ref. [illegible] Pápán márczius 31-én lesz s erről az alábbi meghivót kapták a kerületi közgyülés alkotó tagjai: Meghivó. A dunantuli református egyháskerület főtiszteletű és méltóságos Németh István püspök ur beiktatása alkalmából f. évi márczius hó 31-én d. u. 9 órakor Pápán, a főiskola disztermében, [illegible] eg a reformatus templomban rendkivüli közgyülést tart mélyre van szerencsénk tisztelettel meghivni. Budapest, 1914. márczius hó 15-én. Gróf Tisza István egyháskerületi főgondnok. Csiky Lajos n. püspök. A gyülés sorrendje: 1. Gyülekezés reggel 9 órakor a főiskola disztermében. 2. Templomba menetel 3. Köszönet 74. dicséret 1., 2., verse. 4. Gyülés előtti ima. Mondja Csiky Lajos tatai esperes. 5. A nőnevelő-intézet [illegible] dékainak éneke. 6. Főgondnok urnak a [illegible] megnyitó beszéde. 7. A püspökválasztó szavazatok felbontásáról beterjesztett jegyzőkönyv felolvasása a választás megerősítése. 8 A megválasztott püspök meghivására küldöttség kinevezése. 9. A küldöttség megérkezéig két nyugdijkérdés elintézése és az ujonan választott ker. tanacsbirák esküttétele. 10. A megválasztott püspök az esküt letesszi. 11. Főgondnok az egyháskerület new[illegible] üdvözli az uj püspököt. 12. A püspök székfoglaló beszéde. 13. A főiskolai énekkar éneke. 14. A püspök felavatása. 15 Főgondnok ur a közgyülést berekeszti. 16. Gyülekezeti ének 75. dicséret 3., 4., 5. verse. A lelkészek palástban, a világiak lehetőleg diszmagyarban legyenek szivesek megjelenni. A gyüles berekeszése után a kulöntböző ségek tisztelgése a rendezőbizottság által megállapitandó sorrendben. D. u. 2 órakor diszebéd a Griff szálloda nagytermében. A komáromi ref. gyülekezet egyháztanacsa hétfőn tartott nagy ülésében a beadott [illegible] kosseg hangulatara támaszkodva Németh István az uj püspököt 4 szó ellenében az összes jelenlevő szavazatokkal komaromi lelkészsé [illegible] a meghivási tovább eljárás végett a [illegible] egyhazmegye esperesehe felterjesz[illegible]

— **Ragaszvizsgalatok a polgari** [illegible] A csikömölki kösegi polgári fiuiskolában a ragaszvizsgalatok junius második felében [illegible] A folyamodványokat Vasvármegye kir. [illegible] elöljáróhoz e mezve minel előbb, de legkésőbb April 15-ig a polgári iskola igazgatójánál [illegible] ben ujtani. E tanévben junius hán csak az I. és III. [illegible] ben lesz [illegible] hat ragaszvizsgalatot tenni.

— **Ápolni mezgé.** Mészáros János mozijában, gyönyörü képek kerülnek vászonra jó a gép, jók a képek. — de sajnos, csekély az érdeklődés. A [illegible] — tulajdonos hiába követ el mindent a közönség kielégitésére, nem térülnek meg kiadásai sem. A legutolsó faluban is több a müpártoló, mint Körmenden. Pedig ezen igazán érdekes és csekély pénzbe kerülő szórakozás megérdemelné a közönség tömeges pártolását.

— **A magyéspüspök bérma körüton.** Mikes János gróf megyéspüspök május 25 tól jun. 18-ig bérmalást fog végezni Zalamegyében az alsólendvai járásban.

— **Elhunyt.** Györffy Lajos máv. főellenőr Szombathelyen kedden 53 éves korában meghalt. Csütörtökön nagy részvét mellett temették el.

— **Készeg a zalaszeri vasutért.** A város a Zalabér—Sárvár—Bükk—kőszegi uj viciuális megépitéséhez szazezer koronát szavazott meg, a mi két helyi pénzintézettől vett föl két percentes függőkölc-ön alakjában. (Az uj vasut már megnyilt). A kereskedelmi és pénzügyi kormány a város határozatát jóváhagyta, felszólitván a kép viselőtestületet, hogy a pénzvisszonyok javulásával kedvezőbb feltételek mellett, hosszulejaratu kölcsönt vegyen igénybe.

— **Elitélt titkár.** A szombathelyi kir. törvényszék letargyalta a Nyugatmagyarországi Gazdasagi Egyesület volt titkárának, Rottermann Vilmosnak a bunperét. Az ügyészség a volt titkárt 31 rendbeli magánokirat-hamisitás, egy sikkasztás, egy csalás, büntettében és 34 sikkasztás büntettével vádolta. Négy napig tartó tárgyalás utan a törvényszék hetfőn Rottermannt egy évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre itélte.

— **Hadgyakorlatok.** Az idei nagy hadgyakorlatok Vasmegye területén lesznek megtartva szeptember hó elején. A főhadiszállás Szombathelyen lesz. A gyakorlatok szinhelye a steyer határtól a Rábavölgyig terjed. A gyakorlatokat Ferencz Ferdinánd trónörökös [illegible]

— **[illegible].** Radó Béla szintársulata hétfőn fejezte be harom hétig tartó szinielőadásainak sorozatát Körmenden a közönség élénk pártfogása mellett. Radó társulata kedd óta Sárváron játszik.

— **Tenyészbikavásár Szombathelyen.** A vasmegyei gazdasagi egyesület f. évi apr. 1-én Szombathelyen, az állatvásártéren bikavasárt rendez mely alkalommal eladásra kerül 200 db. előszesen már megvizsgált és ennélfogva köstenyésztésre alkalmas bika.

— **A vadászlőpor ára.** A földmivelésügyi miniszter körrendeletben közli a törvényhatóságokkal, hogy kétféle füstnélküli vadászlőport hoz forgalomba a kincstár. És pedig a fekete gulyás töltényekre, a rózsaszinü serétes töltényekre. A punkapport a kincstár az elárusitóknak fél kilos dobozokban 6 60 K ért, negyed kilós csomagokban pedig 3·40 K ért adja. A viszontelárusitóknál viszont a fél kilós dobozt 7 20 K-ba, a negyed kilós dobozt pedig 3·75 K-ba kerül.

— **[illegible].** Az államositás alatt még nagyszabásu, parciális restauráció lesz a vármegye törvényhatóságában. A májusi közgyülésen töltik be a Pósfay Pongrác nyugdijazásával megüresedett marasszombati járás főszolgabirói, a Fodor Antal dr. vármegyei aljegyznek szombathelyi rendőrkapitánynyá való kinevezése folytán megüresedett III. oszt. jegyzői és ezáltal megüresedhető állásokat. A főbirói állásra pályázik Horváth Pál és Horváth Andor, mindkettő tiszteletbeli főszolgabiró, szolgabirának Rupprecht Imre és Kiss Zsiga, és aljegyznek Horváth Kálmán dr. és Menihradszky Lajos dr. gyakornokok.

— **Pesti Hirlap.** Magyarország [illegible] obb és legelterjedtebb lapja az uj negyedév [illegible]ben előfizetésre hivja fel a [illegible] olvasóközönséget. A Pesti [illegible] ten és radikálisan ellenzéki ujság. Napról-napra a legnagyobb terjedelemben, vagyis legbővebb tartalommal jelenik meg; naponkint 12—24 oldallal is többet ad, mint más lapok; járatása tehát, egyenlő előfizetési ár mellett, legelőnyösebb. A Pesti Hirlap munkatársai esiődsserint hazánk legkedveltebb és legelső irói és publicistái. A Pesti Hirlap ma kétségtelenül Magyarország legelterjedtebb lapja, mert példányszáma (hetköznapokon 120 ezer, vasárnapokon 160—170 ezer) a legolcsóbb boulevard-lapokét is felülmulja. A Pesti Hirlap előfizetői, kedvezményes áron rendelhetik meg a Divatszalon cimü pompás divatlapot. A Pesti Hirlap uj előfizetői, akik legalább egy negyedévre fizetnek elő, kivánatra megl apját, mig a készlet tart, ingyen. a Pesti Hirlap nagy képes naptárát 1914. évre, 45 fillér portó beküldése ellen. A Pesti Hirlap előfizetési ára egy hónapra 2 kor. 40 fillér, április—junius negyedévre 7 korona. A Divatszalonnal együtt negyedévre 9 korona 50 fillér. Az Erdekes Ujsággal együtt 9 korona 80 fillér. Kiadóhivatala, hova legcélszerübb postautalvanyon beküldeni a pénzt Budapest, Vácz-körut 78. szám alatt van.

— **Nyugalomba vonuló polgármester.** Brenner Tobiás szombathelyi polgármester már hosszabb idő óta nyugalomba készül. A polgármester csütörtökön délutan három órára rendkivüli közgyülést hivott egybe, a melynek egyik pontja szerint ő ötheti szabadságot kér. Valószinü öt hét eltelt ével már vissza sem tér többé hivatalába.

— **Felvétel tanítóképe intezetbe.** A papai kir. állami elemi népiskolai tanitóképezőintézet I. osztályába a jövő 1914—15. tanévre legfeljebb 40 növendék vétetik fel. Felsőbb osztályba, más intezetből, csak kifogástalan magaviseletü és szorgalmu növendékek és csak oly esetben vétetnek át, a midőn az átlépésre alapos indokok vannak.

A folyamodványok beküldésének határideje május 31. napja.

Az I. osztalyba oly éptestü és [illegible] növendekek vétetnek fel, a kik elérik 14. évét már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek a a polgári vagy középiskola IV. osztályát sikeresen elvégezték. Az 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodvany a nagyméltóságu vallás- és közokt. m. kir. miniszter urhoz cimzendő, de a tanitóképző intézeti igazgatósághoz küldendő.

A folyamodványhoz szükséges mellékletek: a) szuletési bizonyitvány; b) iskolai bizonyitvány a mult iskolai évről; c) tiszti bizonyitvány; d) hiteles községi bizonyitvány a szülők és a folyamodó vagyoni állapotáról, [illegible] szülői gondozás alatt álló keresetképtelen kiskoru gyermekek számának, nevének és életkorának feltüntetésével; e) a mennyiben a folyamodó most nem jár iskolába: erkölcsi bizonyitvány; f) ha a folyamodó még tanuló, akkor utolsó évi bizonyitványát legkésőbb julius 1-ig tartozik pótólag beküldeni. E bizonyitvány nélkül a folyamodvány figyelembe nem vehető.

[illegible] és kiváló előmenetelü tanulók részére a következő állami jótétemények vannak fizetésében az első osztályba felvendők részére: 4 teljesen ingyenes, 6 féldijat fizető bentlakó, 1 ösztöndijas és 12 teljes fizetéses hely. Ezenkivül a dunántuli református egyházkerület az e kerületből való érdemes református tanulókat külön is segélyezi. — A féldijat fizetők a további intézkedésig havi 14 5 K, az egész dijat fizetők 29 koronáért kapnak az intézetben teljes ellátást. Az ösztöndij havi 14 5 K. — A folyamodás eredményéről a tanulók hozzátartozói augusztus hó folyamán értesittetnek, ezért folyamodó pontos cimét a hova az értesitést várja, lakóhelyének (vármegye, utolsó posta) [illegible] lapjára.

A felvétel bármelyik osztályba csak [illegible] a felvett növendekek szenei hallása a testi állapota ellen kifogás nem emeltetik. Pápa, 1914. évi marcius hó 21 én. Kőtse István mb. igazgató.

Az Érdekes Ujság. Egy megfutott naptari esztendő van Az Érdekes Ujság mögött. A tavalyi esztendő márciusának vége felé köszöntött be Az Erdekes Ujság és abban a pillanatban, mikor megjelent, már győzött is, az uj képes laptipus első pillanatára megtetszett a közönségnek s alig néhány héttel később már orszagszerte olyan ismert volt, mintha évtizedek óta gyökeredzett volna a közönség tudatába. Az Érdekes Ujság ma már fogalom. A minek megjelenésekor igérkezett, hogy az érdekességek ujsága lesz, annak vált be s annak is nevezik, a szerre csak az országban olvasók vannak. Ez a szerepét szereti s örömmel vallja tovább is Az Erdekes Ujság. Gazdag mellékleteit, ám a melyekkel egyaránt kalvezkedik az asszonyoknak, a gyermekeknek, a sport és a népszerü tudományos ismeretek kedvelőinek, [illegible] tul is megtalálja [illegible], a minthogy egyre gazdagabb és változatosabb lesz a szepirodalmi tartalom is, mely a hő képes rész mellett az uj magyar irodalom legjobb alkotásait nyujtja a közönségnek. A második esztendőben is folytatni fogja Az Erdekes Ujság palvakérdéseit, melyek olyan rokonszenves fogadtatással találkoztak orszagszerte. Folytatni fogja szemészetesen kedveszményeit is, melyeknek irodalmi nivója technikai szépsége és páratlan olcsósága egyaránt megkülönböztette az egész magyar olvasóközönséget. A Dekameron első kötetének szensációsikere után most bejelenthetjük, hogy aprilis elejére kijön a masodik, még tán az elsőnél is meglepőbb kötet, melyhez még az idei év folyamán még [illegible] kötet fog csatlakozni. Az Érdekes Ujság el[illegible] ára: egy negyedévre 2 kor 80 fill, félévre 5 kor. 60., egész évre 11 kor. 20 fill., [illegible] gjonnan belépő előfizető megkapja ingyen Az Erdekes Ujság Dekameronja első kötetének [illegible] példányát, ha megküldi a szallitás postai költségét, 55 fillért. Az Erdekes Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala V., Vácz körut 78. sz. alatt van.

Hirlapunk egyes példányonkint h a p h a t ó [illegible] Zsigmond István könyvkereskedésében
Tanulmány-tér.

A füdőgyógyintézetekben
az Davos, Arosa, Meran, Arco stb. ben a **„SIROLIN" Roche**
mint rég bevált szer állandóan van használatban. Aránylag rövid idő alatt enyhíti és megszünteti a légzőszervek betegségeit.
Izletes, étvágygerjesztő és különös jó hatást gyakorol a köszkére.
Eredeti csomagolásban kapható minden gyógyszertárban

és a legderültebb ég után itt van a gazdasági vihar, a válság, mely egyeseket és vállalatokat anyagilag tönkre teszi; sok millió szorgalmas kéz munkájának gyümölcsét pedig könnyű préda gyanánt a nagytőke Moloch ő főistenségének fe neketlen garatjába dob. Panaszkodunk a rossz bel- és külpolitikánkra, gyűlölködve nézünk a rakoncátlankodó Balkánra, az ellenséges oroszra, a revancnőrjöngésben szenvedő franciára, a perfid angolra; békekonferenciákra megyünk Hágába és mindamellett szem elől tévesztjük, hogy mind ez ellenséges jelenségek egyetlen egy sötét, embereket és népeket gyűlölő szatalom kifolyásai és ha Hagat tekintjük a béke Mekkájának, u ry a nagytőke nevű sárkány legyőzésére fel kell ebrednie egy hatalmas, az eddiginél is hatalmasabb hősnek, mert előbb nem lesz boldogság e földön.

„Közgazdaság"

A bankszabadalom meghosszabbítása.

Nem éppen a törvényhozási aktualitás az, mely arra késztet, hogy az Osztrák-magyar bank szabadalmának kérdésével foglalkozzunk. Alig egy pár éve annak, hogy a törvényhozás az 1911. évi XVIII. törvenycikkel a bankszabadalom meghosszabbításáról intézkedett és e törvény értelmében a bankszabadalom csak 1917. év végén jár le.

A bankszabadalom lejárata és a kérdésnek törvényhozási rendezése szempontjából nem épen aktuális tehát a bankszabadalom kérdésével foglalkozni és ebben a tekintetben még az alapszabályok 105 cikkének intézkedése sem képes a kérdésnek jelentőséget kölcsönözni, amely szerint a szabadalom lejárata előtt három évvel, tehát már az 1914. évben, a bank közgyűlése tanácskozni és határozni fog arról, vajjon kérje-e a szabadalom megujitását. A bankszabadalom ügye ebből a szempontból is csak ennek az évnek őszén lesz aktuális, amidőn az alapszabályok intézkedése értelmében a bank közgyűlése erről a kérdésről határozni lesz hivatva.

A szabadalom meghosszabbításának kérdését a törvényhozási intézkedésektől egészen eltekintve, aktuálissá az a körülmény tette, hogy a vidéki pénzintézetek körében mozgalom indult meg, hogy a bankszabadalom hosszabb időtartamra ujittassék meg. Az a mozgalom kifejezést fog nyerni az aradi kereskedelmi és iparkamara részéről meginditandó akcióban, ugy hogy mar a közel jövőben az érdekelt kereskedelmi és ipari körökben modjukban lesz a kérdésben állást foglalni.

Ha ennek a mozgalomnak a korát és eredetet kutatjuk, egyáltalán nem szükséges politikai befolyást keresni. Ezt mar ez a körülmény is valoszinűtlenne teszi, hogy az egész kérdés törvényhozási szempontból egyáltalában nem aktualis, a mint arra rámutattunk. Helytelen és téves eljárás volt tehat a mozgalom mögött mindjárt politikai okokat keresni, mert elfogulatlanul itélve meg a mozgalmat, nyilvánvaló, hogy a mozgalom politikai célokat egyáltalában nem szolgalhat.

A legszorgosabb kutatás mellett sem lehet olyan közvetlen okokat találni, amelyek ennek a mozgalomnak politikai jelleget vagy politikai tendenciát kölcsönözhetnének. A bankszabadalom kérdésének tárgyalásától és a vele összefüggő kiegyezési kérdesektől meg aránylag jelentékeny idő választ el és egyelőre a közvéleményben egyetlen jelenséget sem tapasztaltunk, a melyek ezeket a kérdéseket az előterbe tolta volna.

Folynak ugyan különböző irányban az összes kiegyezési kérdésekre vonatkozó előkészitő tárgyalások, de a tárgyalásoknak eddigi menete épen nem arról tanuskodik, mintha a kormány ezeket a tanacskozásokat bármiró irányban befolyásolná. Sőt ellenkezőleg, mindazokban a tanácskozásokban, a melyek ma az érdekelt körökben a kiegyezési kérdésekről folynak, meglehetősen szabad és politikai tekinteteket egyáltalában nem ismerő törekvések jelentkeznek.

E tanácskozásokat igen helyesen, kizárólag szakszerű szempontok irányitják és valóban meglepő, hogy a bankszabadalom kérdésében még meg sem indult mozgalomról mindjárt azt akarták megállapitani, hogy az politikai befolyás alatt áll.

Igaz, hogy a terveszett mozgalom abban a tekintetben meglepetést jelent, hogy a bankszabadalmat nemcsak meghosszabbitani kivánja, de az eddigi szokástól eltérően huszonöt évre osztja megujitani. Ha azonban a mozgalom ellenzői szabadságosan itélnek, ennek a törekvésnek, sőt elismerjük, meglepő törekvésnek késenfekvő magyarázatát is gyorsan megtalálhatták volna.

Csak nemrégiben rendkivül sulyos pénzügyi viszonyokat éltünk át, a melyek ma már szerencsésen elmultak ugyan, de a melyeknek szigoru tanitása nem fogjuk, és nem is volna célszerű egykönnyen elfelejteni. Ma a kis- és nagy vállalkozó, kis és nagy pénzintézet keserves tapasztalatokkal lett gazdagabb és e tapasztalatok hatása meg fog látszani gazdasági életünkön és főleg az üzleti megitélésen. A pénzintézetek a [illegible] válság alatt megtanulni tanulták az Osztrák-magyar Bank [illegible] tavaszról álmodik, mely megtesteniti az örök ifjuság fogalmát: az élet napjának aranysugarát, a lélek belső világának tavaszát, a mit Isten hasonlatosságára az emberi szivből alkotott. Ime, a nagy rejtély kulcsa, mit kesünkbe adott az élet, melynek baját a tiszta lélek finom derűje adja meg.

A vallás alapja az ember erkölcsi létének az Istenben vetett hit, mikor szivünk megtelik imával a nehéz időkben és hálával a verőfények idején. A földön megtaláljuk általa az Istent és anyagot, a fényt és árnyat. Ennek a megnyilatkozó hatalomnak a legmagasztosabb kifejezését a művész tudja megadni: a festő ecsetjével, az iró tollával, a szobrász vésőjével, vagy egy égfelé törő himnusz akkordja, mely felkölti az istenség ináatát a lélekben.

A régi népeknél, különösen a görögöknél a művészet tulnyomóan a vallás hirdetője volt. A szobrászok mint Phydiás, isteniek alakját örökitették meg. A görög szobrok plasticitása ma is titka gyönyörűség, e művészeti csodák szépségeit csodálattal, elragadtatással szemléli az utókor. Praxiteles chef dolinjét, a cnidosi Apróditét: az [illegible] szellemnek oly magasatot, a [illegible] nagy művészetét tárják a nézők elé.

(Folyt. köv.)

Hirdessen a Körösvidékben

HIREK

Ha beszéltek vele, mondjátok meg neki,
hogy mindennek vége!
Elfeledtem azt is, hogy a szivem egykor
majd megszakadt érte!...

Mondjátok meg, hogy már utra készülődöm.
És ha majd elmentem,
mondjátok meg neki, hogy én arra kérem,
felejtsen el engem!

Blázsik Ferenc.

— **Hirtelen halál.** Halottja van a csöldömölki közkórháznak: *Géfin* Lajos dr. tb. varmegyei főorvos, községi orvos, a kórház szeretett és köztiszteletben álló igazgatója, hirtelen elhunyt. E hó 26-án délután még kedélyesen kibizelt az „Uj kávéház" uri kompániajanak. Este felte[illegible] tájban hirtelen rosszul lett. Szive táján erős nyomást érzett. Egyre rosszabbul lett, mire a csöldömölki *Király* dr.-t kérette. Még cseppeket rendelt Király orvos, mire azonban a gyógyszer megérkezett, Géfin dr. halott volt. Szivszélhüdés ölte meg. A köztiszteletben álló orvos hozzátartozói iránt általános a mély részvét. De megrendülve [illegible] a gyászhirt a kórház tisztviselői is. A főápoló homlokzatán gyászlobogó leng, a jólelkü, szeretett igazgató iránti tiszteletteljes kegyelet jelével. A kórház külön gyászjelentést bocsátott ki a vidéki kórházak igazgatóságaihoz. Egy kosszurral pedig isten hozádot mondott a feledhetlen, nemes lélek, jólelkü távozottnak. Az isten adjon nyugodalmat az eltávozottnak, vigasztalást a mélyen sujtott családnak!

— [illegible] nak, az uj ref. [illegible] meghivót kaptak a kerületi közgyülés alkotó [illegible] dunantuli református egyháskerület főtisztelettel es méltóságos Németh István püspök ur beiktatása alkalmából f. evi marcius no 31-én d. u. 9 órakor Pápan, a főiskola disztermében, [illegible] leg a reformatus templomban rendkivüli közgyülést tart melyre van szerencsénk tisztelettel meghivni. Budapest, 1914. marcius hó 15-én. Gróf Tisza István egyháskerületi főgondnok. Csike Lajos h. püspök. A gyülés sorrendje: 1. Gyülekezés reggel 9 órakor a főiskola disztermében. 2. Templomba menetel 3. Kösének 74. dicséret 1., 2., verse. 4. Gyülés előtti ima. Mondja Csikos Lajos tatai esperes. 5. A nöneveló-intézet növendékeinek éneke. 6. Főgondnok urnak a [illegible] megnyitó beszéde. 7. A püspökválasztó szavazatok felbontásáról beterjesztett jegyzőkönyv felolvasása a választás megerősitése. 8. A megválasztott püspök meghivassa a küldöttség kinevezése. 9. A küldöttség megérkezéséig két nyugdijkérdés elintézése és az ujonan választott ker. tanácsbiró eskütétele. 10. A megválasztott püspök az esküt letesszi. 11. Főgondnok az egyháskerület nevében üdvözli az uj püspököt. 12. A püspök székfoglaló beszéde. 13. A főiskolai énekkar éneke. 14. A püspök felavatása. 15 Főgondnok ur a közgyülést berekeszti. 16. Gyülekezeti ének 75. dicséret 2., 4., 5. verse. A lelkészek palástban, a világiak lehetőleg disszmagyarban legyenek szivesek megjelenni. A gyules berekesztése után a küldöttségek tisztelgése a rendezőbizottság által meg[illegible] allapitandó sorrendben. D. u. 2 órakor diszebéd a Griff szálloda nagytermeben. A komáromi ref. gyülekezet egyháztanacsa hétfőn tartott ülesében a beadott aláirásokra s az egyházközség hangulatara támaszkodva Németh Istvánt az uj püspököt 4 szó ellenében az összes jelenlevő szavazatokkal komaromi lelkészsé megválasztva s a méghivasi tovabb eljárás végett a komáromi egyhazmegye esperesehez felterjesztette.

— [illegible] a polgári [illegible] A csöldömölki községi polgári fiuiskolában a [illegible] ganvizsgalasok junius második felében lesznek. A folyamodvanyokat Vasvármegye kir. tanfelügyelőjéhez e mezve minél előbb, de legkésőbb április 15-ig a polgári iskola igazgatójánál [illegible] ben ujtani. E tanévben Juniusban csak az I. és II. osztály [illegible] ganvizsgalatot tenni [illegible]

— **apellé mozgó.** Mészáros János mozijában gyönyörű képek kerülnek vászonra jó a gép, jók a képek. — de sajnos, csekély az érdeklődés. A sok pénz befektetve s a tulajdonos hiába követ el mindent a közönség kielégítésére, nem térülnek meg kiadásai sem. A legutolsó falubán is több a műpártoló, mint Cselben. Pedig ezen igazán érdekes és csekély pénzbe kerülő szórakozás megérdemelné a közönség tömeges pártolását.

— **A magyszombatok bírma kerulen.** Mikes János gróf megyespüspök május 25 tól jun. 18-ig bérmalást fog végezni [illegible] lendvai járásban.

— [illegible] Győrffy Lajos máv. főellenőr Szombathelyen kedden 53 éves korában meghalt. Csütörtökön nagy részvét mellett temették el.

— **Készeg a zalabéri vasulért.** A város a Zalabér—Sárvár—Bükk—köszegi uj vicinális megépítéséhez ezerezer koronát szavazott meg, a mi két helyi pénzintezettől vett föl két percentes függőkölcsön alakjában. (Az uj vasut már megnyílt). A kereskedelmi és pénzügyi kormány a város határozatát jóváhagyta, felszólítván a képviselőtestületet, hogy a pénzviszonyok javulásával kedvezőbb feltételek mellett, hosszulejáratu kölcsönt vegyen fel-nybe.

— **Elitélt titkár.** A szombathelyi kir. törvényszék letartóztatta a Nyugatmagyarországi Gazdasági Egyesület volt titkárának, Rottermann Vilmosnak a bünpőrét. Az ügyészség a volt titkárt 31 rendbeli magánokirathamisitás, egy sikkasztás, egy csalás, büntettében és 34 sikkasztás büntettével vádolta. Négy napig tartó tárgyalás utan a törvényszék hétfőn Rottermannt egy évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre itélte.

— **hadgyakorlatok.** Az idei nagy hadgyakorlatok Vasmegye területén lesznek megtartva szeptember hó elején. A főhadiszállás Szombathelyen lesz. A gyakorlatok szinhelye a steyer határtól a Rábavölgyig terjed. A gyakorlatokat Ferencz Ferdinánd trónörökös intézi.

— [illegible] Radó Béla szintársulata hétfőn fejezte be harom hétig tartó szinielőadásainak sorozatát Körmenden a közönség élénk pártfogása mellett. Radó társulata kedd óta Sárvár[illegible]

— [illegible] A vas[illegible]i gazdasági egyesület f. évi ápr. 1-én Szombathelyen, az állatvásártéren bikavasárt rendez, mely alkalommal eladásra kerül 200 db. előszetesen már megvizsgált és ennélfogva köstenyésztésre alkalmas bika.

— **A vadászlőpor árai** A földmivelésügyi minister körrendeletben közli a törvényhatóságokkal, hogy kétféle füstnélküli vadászlőport hoz forgalomba a kincstár. Ez pedig a fekete golyós töltényekre, a rózsaszinű szeríes töltényekre. A puskapport a kincstár az elárusitóknak fél kilos dobozokban 6 60 K ért, negyed kilós csomagokban pedig 3 40 K ért adja. A visszontelárusitóknál visszont a fél kilós dobos 7 20 K-ba, a negyed kilós dobos pedig 3 75 K-ba kerül.

— **Választások Vasmegyében.** Az államosítás előtt még nagyszabásu, parciális restauráció lesz a vármegye törvényhatóságában. A májusi közgyűlésen tőltik be a Pónfay Pongrác nyugdijaztatásával megüresedett marazsombati járás főszolgabirói, a Fodor Antal dr. vármegyei aljegyzőnek szombathelyi rendőrkapitánynyá való kinevezése folytan megüresedett III. oszt. jegyzői és ezáltal megüresedhető állásokat. A főbirói állásra pályázik Horváth Pál és Horváth Andor, mindkettő tisztelethelyi főszolgabiró, szolgabirónak Rupprecht Imre és Kiss Zsiga és aljegyzőnek Horváth Kálmán dr. és Mezihradszky Lajos dr. gyakornokok.

— **Pesti Hirlap.** Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb lapja az uj negyedév küszöbén előfizetésre hivja fel a [illegible] olvasóközönséget. A Pesti Hirlap [illegible] radikálisan ellenzéki ujság. Napról-napra a legnagyobb terjedelemben, vagyis legbővebb tartalommal jelenik meg; naponkint 12—24 oldallal is többet ad, mint más lapok; járatása tehát, egyenlő előfizetési ár mellett, legelőnyösebb. A Pesti Hirlap munkatársai exidőszerint hazánk legkedveltebb és legelső irói és publicistái. A Pesti Hirlap ma kétségtelenül Magyarország legelterjedtebb lapja, mert példányszáma (hetköznapokon 120 ezer, vasárnapokon 160—170 ezer) a legolcsóbb boulevard-lapokét is felülmulja. A Pesti Hirlap előfizetői, kedvezményes áron rendelhetik meg a Divatszalon cimü pompás divatlapot. A Pesti Hirlap uj előfizetői, akik legalább egy negyedévre fizetnek elő, kivánatra megi apjak, mig a készlet tart, ingyen a Pesti Hirlap nagy képes naptárát 1914. évre, 45 fillér portó beküldése ellen. A Pesti Hirlap előfizetési ára egy hónra 2 kor. 40 fillér, április—junius negyedévre 7 korona. A Divatszalonnal együtt negyedévre 9 korona 50 fillér, Az Erdekes Ujsággal együtt 9 korona 80 fillér. Kiadóhivatala, hova legcélszerűbb postautalvanyon beküldeni a pénzt: Budapest, Váczi körut 78. szám alatt van.

— **Nyugalomba vonuló polgármester.** Brenner Tóbiás szombathelyi polgármester már hosszabb idő óta nyugalomba készül. A polgármester csütörtökön délutan három órára rendkivüli küszgyülést hivott egybe, a melynek egyik pontja szerintő ötheti szabadságot kér. Valószinü öt hét eltelével már vissza sem tér többé hivatalába.

— **Felvétel tanitóképző intézetbe.** A pápai m. kir. állami elemi népiskolai tanitóképző intézet I. osztályába a jövő 1914—15. tanévre legalább 40 növendék vétatik fel. Felsőbb osztályba, más intézetből, csak kifogástalan magaviseletű és szorgalmu növendékek és csak oly esetben vétetnek át, a midőn az átlépésre alapos indokok vannak.

A folyamodványok beküldésének határideje május 31. napja.

Az I. osztályba oly éptestü és [illegible] növendékek vétetnek fel, a kik életük 14. évét már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek a a polgári vagy középiskola IV. osztályát sikeresen elvégezték. Az 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodvány a nagyméltóságu vallás- és közokt. m. kir. minister urhoz cimzendő, de a tanitóképző intézeti igazgatóséghoz küldendő.

A folyamodványhoz szükséges mellékletek: a) születési bizonyitvány; b) iskolai bizonyitvány a mult iskolai évről; c) tiszti bizonyitvány; d) hiteles községi bizonyitvány a szülők és a folyamodó vagyoni állapotáról, a családfő polgári állásának, évi jövedelmének és a szülői gondozás alatt álló [illegible] kiskoru gyermekek számának, nevének és életkorának feltüntetésével; e) a mennyiben a folyamodó most nem jár iskolába: erkölcsi bizonyitvány; f) ha a folyamodó még tanuló, akkor utolsó évi bizonyitványát legkésőbb julius 1-ig tartozik pótólag beküldeni. E bizonyitvány nélkül a folyamodvány figyelembe nem vehető.

Szegény, szorgalmas és kiváló előmenetelü tanulók részére a következő állami jótétemények vannak üresedésben az első osztályba felvendők részére: 4 teljesen ingyenes, 6 földijat fizető bentlakó, 1 ösztöndijas és 12 teljes fizetéses hely. Ezenkivül a dunántuli református egyházkerület az e kerületből való érdemes református tanulókat külön is segélyezi. — A földijat fizetők a további intézkedésig havi 14 5 K, az egész dijat fizetők 29 koronáért kapnak az intézetben teljes ellátást. Az ösztöndij havi 14 5 K. — A folyamodás eredményéről a tanulók hozzátartozói augusztus hó folyamán értesitetnek, ezért folyamodó pontos cimét a hova az értesitést várja, lakóhelyének (vármegye, utolsó posta) megjelölésével irja a folyamodvány [illegible] lapjára.

A felvétel bármelyik osztályba csak akkor válik végérvényessé, ha a felvett növendéknek szenei hallása s testi állapota ellen kifogás nem emeltetik. Pápa, 1914. évi marcius hó 21 én. Kötse István m. b. igazgató.

— **Az Érdekes Ujság.** Egy megfutott naptári esztendő van Az Erdekes Ujság mögött. A tavalyi esztendő marcius napjának vége felé köszöntött be Az Erdekes Ujság és abban a pillanatban, mikor megjelent, már gyosött is, az uj Szepes laptipus első pillanatára megtetszett a közönségnek s alig néhány héttel később már oly országszerte olyan ismert volt, mintha évtizedek óta gyökeresdett volna a közönség tudatába. Az Erdekes Ujság ma már fogalom. A minek megjelenésekor igyekszett, hogy az érdekességek ujsága legyen, annak vallja és annak is nevik, a merre csak az országban olvasók vannak. Ezt a szerepet szeretni s örömmel vallja tovább is Az Erdekes Ujság. Gazdag mellékleteit, és a melyekkel egyre-kalvacsolódik az asszonyoknak, a gyermekeknek, a sport és a népszerü tudományos ismeretek kedvelőinek, azonfelül is megtalálja az olvasó, a min hogy egyre gazdagabb és változatosabb lesz a szépirodalmi tartalom is, mely a hó képes rész mellett az uj magyar irodalom legjobb alkotásait nyujtja a közönségnek. A második esztendőben is folytatni fogja Az Erdekes Ujság pályakérdéseit, melyek olyan rokonszenves fogadtatással találkoztak az országszerte. Folytatni fogja a természetesen kedvezményeit is, melyeknek irodalmi nivója technikai szépsége és páratlan olcsósága egyaránt megkedveltette az egész magyar olvasóközönséget. A Dekameron első kötetének szenzációs sikere máris bejelentetjük, a nagy április elejére kijön a második, még tán az elsőnél is meglepőbb [illegible] melyhez még az idei év folyamán más [illegible] kötet fog csatlakozni. Az [illegible] ság előfizetési [illegible] egy negyedévre 2 kor 80 fill., félévre 5 kor. 60., egész évre 11 kor. 20 fill., Minden ujonnan belépő előfizető megkapja ingyen Az Erdekes Ujság Dekameronja [illegible] tének füzetei [illegible] példányát, ha megküldi a szállitás postai költségét, 55 fillért. Az Erdekes Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala V., Váczi körut 78. sz. alatt van.

Hirlapunk egyes példányonkint h a p h a t ó
özv. Zsigmond Istvánné könyykereskedésében
Templom-tér.

A fürdőgyógyintézetekben
az Davos, Arosa, Meran, Arco stb. ben a SIROLIN "Roche"
mint rég bevált szer állandóan van használatban. Aránylag rövid idő alatt enyhíti és megszünteti a légzőszervek betegségeit.
Izletes, étvágygerjesztő és különös jó hatást gyakorol a köszkészre.
Kapható minden gyógyszertárban

Hirdetmény.

Miután a kemenesszentmártoni tejszövetkezet tagjai az alapszabály 12. §. f. pontja értelmében a szövetkezet fölosztását a **folyó év március 8-án délelőtt 9 órakor** kezdődő közgyülésen végérvényesen elhatározta, — az azon közgyülésen megválasztott fölszámoló bizottság a K. T. 249. §. és a következő §. §.-ainak figyelembe vételével mindazokat, kiknek hitelük vagy követeléseik vannak, — jelentkezésre fölhivja.

Kemenesszentmárton, 1914. március 19.

A felszámoló bizottság.

A világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kutszivattyuja az

„OMEGA" lánckút

mert rendkivül sok vizet ad, mert kis gyermek kezelheti, mert soha be nem fagy, mert soha nem romlik, miert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágositást ingyen és bármentve.

Bárdos és Brachfeld

Budapest, IV., Gyár utca 5/b.

Hölgyek figyelmébe.

Zala gyöngye

csoda hatásu, **szálas** készitett, teljesen ártalmatlan aretej. Eltávolit az arcról mindennemü tisztatalanságot, kiütéseket, pattanásokat stb. Üdén, frissen tartja az arcot, bőfehérre varázsolja a bőrt. Erősiti a szemeket. A Zala Gyöngye arcte j szabadalmazva van. **Számos köszönő és elismerő levéllel kitüntetve.** Ára egy nagyobb üvegnek bármely postára bérmentes küldessel utánvét mellett 3 K. Kapható egyedül a készitonél

Özv. Hatkovich Pálnénál

Szerencs (Cukorgyár) Templom u.

Házvezetőnői

állást keres egy középkoru öz vegy nő, ki a háztartás minden ágában jártas. Papi háznál, vagy idősebb urnál. Cim a kiadóban

Hirdetések a KEMENESVIDÉK

RÉSZÉRE FELVÉTETNEK minden **kedden délután** a kiadóhivatal helyiségében Dömölki-utca Gombás ház.

Hirdetéseket lapunk részére bármikor felvesz olcsó árszabályszerinti áron

Özv. Zsigmond Istvánné könyvkereskedése,

Templom-tér.

Épitkezők figyelmébe!

A ki olcsón akar házára ajtót és ablakot, az nézze meg ZIRCEN a **Wilde-cég** raktárát, hol nagyobb mennyiségü egyes és kettős ajtók s az alanti olcsó áréri kaphatók vannak, üvegezve és alapozva. ablakok vannak készen, ugyszintén tömör és üveg

Kettős ablakok:		Egyes ablakok:		Fél ablakok:	
120/80	= 20 K	100/70	= 7·— K	110/75	= 5 K
110/70	= 18 K	90/70	= 6·— K	77/35	= 3 K
100/70	= 16 K	80/60	= 5·— K	A méretek centimeterekben értendők.	
90/70	= 14 K	70/60	= 5 50 K		
80/65	= 10 K				

Raktáron tartunk: **masszív háló szobai** berendezéseket 300—400—600—1000 koronáig és feljebb ugyszintén **ebédlő, szalon és konyha** berendezéseket jótállás mellett. — Vidéki levélbeli megkeresésekre azonnal teszünk eleget.

Erős, festett fenyőfa ágy 8 korona.

Wilde Testvérek

asztalos áruk gyára

Zirczen.

Nyomatott a kiadulajdonos "Vörösmarty" könyvnyomda és kőnyomdavállalat gyomaiajtója Devecser 1914